

נוסח לקראת ישיבת ועדת הכספים ביום 15/11/2023

תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל)(הוראת שעה), התשפ"ד-2023

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 35, 36(א) ו-65 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961¹ (להלן – החוק), ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. הוראת שעה לעניין נזק עקיף שאירע בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023) (להלן – התקופה הקובעת), יראו כאילו בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973² (להלן – התקנות העיקריות) –

(1) בתקנה 1-

(א) במקום ההגדרה "שווי של נזק עקיף" נאמר:

"אזור מיוחד" – האזור הכולל את הישובים והאזורים המפורטים בתוספת השנייה או בתוספת הרביעית, המוכרז בזה יישוב ספר בתקופה הקובעת, הכול לפי העניין;

"הוראה על סגירת מוסד חינוך" – הוראה של פיקוד העורף על סגירת מוסד חינוך ברשות מקומית באזור מיוחד, שניתנה בתקופה הקובעת;

"החלטות הממשלה" – כל אחת מאלה:

(1) החלטת ממשלה מס' 950 מיום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023);

(2) החלטת ממשלה מס' 975 מיום ג' בחשוון התשפ"ד (18 באוקטובר 2023);

(3) החלטת ממשלה מס' 978 מיום ד' בחשוון התשפ"ד (19 באוקטובר 2023);

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.
² ק"ת התשל"ג, עמ' 1682.

(4) החלטת ממשלה מס' 988 מיום ח' בחשוון התשפ"ד
(23 באוקטובר 2023);

"חוק מיסוי מקרקעין" – חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה),
התשכ"ג-1963³;

"חוק מס ערך מוסף" – חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁴;

"מוסד ציבורי זכאי" – כהגדרתו בסעיף 38 לחוק;

~~"סעיף 38 לחוק" כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק התוכנית לסינוע~~
~~כלכלי (הוראות שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023~~
~~⁵(להלן-חוק הסינוע הכלכלי);~~

"שווי של נזק עקיף" – אחד מאלה, לפי בחירת הניזוק, ובלבד
שנגרם כתוצאה מנזק מלחמה, מחמת אי-אפשרות לנצל
נכסים כתוצאה ממלחמה או מחמת הפסקת פעילות
כתוצאה ממלחמה:

(1) מסלול שכר עבודה; לעניין זה-

"יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" – יום שבו לא עבד
עובד בעבודתו אצל ניזוק בכל מקום שהוא בשל
המצב הביטחוני, למעט יום שבו נעדר בשל מחלה,
תאונה, חופשה שנתית, מילואים, או בשבת ובחג
וביום שישי – למעט מי שעובד באופן רגיל בימים
אלה, ואם העובד אינו מתגורר בישוב אשר פונה לפי
החלטות הממשלה בתקופה הקובעת, ובלבד
שמתקיים בו גם אחד מאלה:

(1) הוא נעדר מעבודתו עקב הוראה על סגירת
מוסד החינוך שבו העובד מועסק או בשל איסור על
התקהלות;

³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.
⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
⁵ ס"ח התשפ"ד, עמ' 88.

(2) הוא אדם עם מוגבלות כהגדרתו בסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁶, שמתגורר באזור המיוחד, או שהוא הורה קרוב של אדם כאמור שמתגורר באזור המיוחד, והוא נעדר מעבודתו לצורך השגחה עליו או טיפול בו (בפסקה זו – ההורה העובד הקרוב), ובלבד שמתקיימים לגבי האדם עם המוגבלות שני אלה:

(א) מוגבלותו או מוגבלות ילדו-קרובו שעליו הוא משגיח או שבו הוא מטפל, לפי העניין, ידועה למעסיק, או שהוא או ההורה העובד הקרוב, לפי העניין, המציא למעסיק אישור או תיעוד רפואי המעיד על על מוגבלותו או על מוגבלות קרובו;

(ב) הוא אינו יכול להגיע למקום העבודה או לשהות בו משום שמוגבלותו או מוגבלות ילדו-קרובו שעליו הוא משגיח או שבו הוא מטפל, לפי העניין, מונעת ממנו לפעול לפי הנחיות פיקוד העורף בתקופה הקובעת;

והכול בתנאי שמתקיימים התנאים הקבועים בפסקה (3)(א) ו-(ב), בשינויים המחויבים;

(3) הוא נעדר מעבודתו לצורך השגחה על ילדו, הנמצא עימו, עקב הוראה על סגירת מוסדות חינוך במקום מגוריו, המצוי באזור המיוחד, אף אם המוסד לא היה פעיל בתקופת הזמנת בתקופה הקובעת, או עקב סגירת מוסד החינוך שבו לומד או שוהה הילד, ובלבד שמוסד החינוך מצוי באזור המיוחד, והכול ובלבד שאין במקום העבודה של העובד או של בן זוגו מסגרת נאותה להשגחה על הילד, ומתקיים אחד מאלה:

(א) הילד נמצא בהחזקתו הבלעדית של העובד או שהעובד הוא הורה עצמאי של הילד;

⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

(ב) בן זוגו של העובד הוא עובד או עובד עצמאי, ולא נעדר מעבודתו, מעסקו או מעיסוקו במשלח ידו, לצורך השגחה על הילד, ואם בן הזוג אינו עובד או עובד עצמאי – נבצר ממנו להשגיח על הילד;

הוראות פסקה זו יחולו לגבי עובד שהוא אומן, ואולם ההיעדרות של עובד כאמור תיחשב כיום היעדרות רק אם לא ניתן פיצוי לפי פסקה זו בעד אותו יום בשל יום היעדרות של הורה של הילד, לפי העניין, לצורך השגחה על אותו ילד; לעניין זה –

”אומן” – הורה במשפחה שאושרה בידי מי ששר **העבודה** – הרווחה **והביטחון שירותים** החברתיים **ה** הסמיכו לכך לשמש כמשפחת אומנה;

”הורה עצמאי”, ”ילד”, ”מוסד חינוך” – כהגדרתם בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס”ו-2006⁷;

”מסלול שכר עבודה” –

(1) לגבי ניזוק שאינו ניזוק המפורט בפסקאות (2) ו-(3) – 500-520 שקלים חדשים (להלן בהגדרה זו – שווי הנזק) לכל יום עבודה ששילם המעסיק בעד יום היעדרות של העובד בשל המצב הביטחוני;

(2) לגבי ניזוק שהוא קיבוץ – שווי הנזק, מוכפל בסך כל ימי ההיעדרות בשל המצב הביטחוני ששולמו לעובד שאינו חבר קיבוץ, בתוספת שווי הנזק מוכפל בסך כל ימי ההיעדרות בשל המצב הביטחוני של חברי הקיבוץ העובדים בתעשייה, במסחר, בשירותים, בחקלאות או בתיירות בקיבוץ, ולמעט חברי הקיבוץ העוסקים במתן שירותים לחברי הקיבוץ עצמם;

⁷ ס”ח התשס”ו, עמ’ 396.

(3) לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – השיעור המתקבל מחלוקת סכום הכנסתו לשנת הבסיס, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שלא מתמיכות ותרומות, בסכום הכנסתו האמורה, כולל תמיכות ותרומות, מוכפל בשווי הנזק לכל יום עבודה ששילם המעסיק בעד יום היעדרות של העובד בשל המצב הביטחוני; לעניין זה, "שנת הבסיס" – כהגדרתה בסעיף 38 לחוק;

(4) לגבי ניזוק שהכנסתו היא מעסק או ממשלח יד לפי סעיף 12(1) לפקודה (להלן – עובד עצמאי) שעובד במוסד חינוך ונעדר מעבודתו עקב הוראה על סגירת מוסד החינוך שבו הוא עובד, או לגבי עובד עצמאי שעסקו אינו מצוי באזור המיוחד, ומחזורו נפגע בשל היעדרות זו – שווי הנזק מוכפל במספר ימי ההיעדרות של העובד העצמאי בשל המצב הביטחוני;

לא עבד העובד האמור בחלק מיום העבודה, יהיה הנזק החלק היחסי משווי הנזק שיחסו לכלל שווי הנזק הוא כיחס מספר השעות שבהן לא עבד העובד כאמור, לסך כל שעות העבודה הרגילות ביום של אותו עובד, ובלבד שמספר השעות שבהן לא עבד העובד גבוה משעה אחת או יותר;

לעובד המועסק במשרה חלקית, יהיה הנזק החלק היחסי משווי הנזק שיחסו לכלל שווי הנזק הוא כיחס מספר שעות העבודה הרגילות ביום של אותו עובד, לסך כל שעות העבודה ליום במשרה מלאה;

(2) מסלול מחזורים ובלבד שהנזק אירע באזור המיוחד; לעניין זה –

"הפרש המחזורים" – ההפרש החיובי שבין מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס לבין מחזור עסקאותיו בתקופת הזכאות; ואם היה מחזור עסקאותיו של הניזוק כולל פעילות מכמה סניפים, יופחתו ממנו מחזורי העסקאות של הסניפים שאינם כלולים באזור המיוחד, ואם היה הניזוק רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף, יופחת מהמחזור המאוחד מחזורו של העוסק האחר;

"מחזור עסקאות", "מחזור עסקאות בשנת הבסיס", "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס", "מס תשומות", "עוסק המדווח על בסיס מזומן", "קרוב", "שנת הבסיס", "השנה – הקודמת", "תמיכות ותרומות" - כהגדרתם בסעיף 38 לחוק;

"מסלול מחזורים" –

(1) לגבי ניזוק שאינו ניזוק המפורט בפסקה (2) – סכום הפרש המחזורים מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת;

(2) לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי ולגבי ניזוק שבשנת המס 2022 או 2023 או בשתייהן, הוא עוסק פטור כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – ההפרש החיובי שבין מחזור העסקאות בשנת הבסיס מחולק ב-12, לבין סכום הכנסתו בתקופת הזכאות, מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת;

והכול לא יותר מ-2,500,000 שקלים חדשים, ובלבד שבכל מקרה שילם שכר לעובדיו בעד יום היעדרות בשל המצב הביטחוני;

”משלים ההוצאה הנחסכת” – התוצאה המתקבלת מהפחתת שיעור ההוצאה הנחסכת, לפי העניין, מ-1, ובלבד שאם היא נמוכה מאפס היא תיחשב כאפס, ולגבי מי שעיסוקו במסחר סיטונאי או קמעונאי בדלק – לא יותר מ-7.5%; ולגבי קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ”ו-1996 – לא יותר מ-12%; או שיעור אחר שהחליט עליו המנהל במקרים שבהם שוכנע כי שיעור ההוצאה הנחסכת אינו משקף את ההוצאות שנחסכות במקרה של אי-הפעלת עסקו של הניזוק;

”סכום הוצאות השכר הנחסכות” – סכום השכר הקובע לתקופת הזכאות בעבור כלל העובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום, שפוטרו או שעבודתם הופסקה בדרך אחרת, מוכפל במספר הקובע, לפי העניין; לעניין זה, ”המספר הקובע” –

(1) לגבי ניזוק שהוא עוסק המדווח על מחזור עסקאותיו בשיטה דו-חודשית – 6;

(2) לגבי ניזוק אחר – 12;

”סכום השכר הקובע לתקופת הזכאות” – אחד מאלה, לפי העניין, ובלבד שהוא סכום חיובי –

(1) לגבי ניזוק כאמור בפסקה (1) להגדרת ”מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס” – סכום השווה לשכר העבודה ששולם בתקופה שהובאה בחשבון לצורך חישוב מחזור עסקאות לעניין תקופת הבסיס כפי שדווח לרשות המסים בטופס 0102, בהפחתת השכר כאמור אשר שולם בתקופה שהובאה בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, והתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25;

[במהלך הדיון עלה עניין הפחתת הסכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד לפי פרק י”ב לחוק הביטוח הלאומי](#)

(2) לגבי ניזוק כאמור בפסקה (2) להגדרת "מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס" – סכום השווה לשכר העבודה הממוצע בתקופת הבסיס כפי שדווח לרשות המסים בטופס 0102, בהפחתת השכר כאמור אשר שולם בתקופה שהובאה בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, והתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25; לעניין זה, "שכר העבודה הממוצע בתקופת הבסיס" – שכר העבודה ששולם בתקופה שהובאה בחשבון לצורך חישוב מחזור עסקאות בתקופת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות שלו באותה תקופה, ואם היה הניזוק כאמור מדווח על מחזור עסקאותיו בשיטה דו-חודשית – מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2;

(3) לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סכום השווה לשכר העבודה השנתי הממוצע בתקופת הבסיס כפי שדווח לרשות המסים בטופס 0102, בהפחתת השכר כאמור אשר שולם בתקופה שהובאה בחשבון לצורך חישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, והתוצאה המתקבלת מוכפלת ב-1.25; לעניין זה, "שכר העבודה השנתי הממוצע בתקופת הבסיס" – שכר העבודה ששולם בשנת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות שלו באותה תקופה;

"שיעור ההוצאה הנחסכת" –

(1) לגבי ניזוק שאינו ניזוק המפורט בפסקאות (2) עד (4) – סך כל התשומות השוטפות ~~בשנה~~ הקודמת בשנת הבסיס, מחולק במחזור העסקאות של הניזוק ~~בשנה הקודמת~~ בשנת הבסיס ומוכפל ב-0.85 ובתוספת סכום הוצאות השכר הנחסכות מחולק במחזור העסקאות של הניזוק בתקופה האמורה;

(2) לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – ההוצאות הקשורות למכירות בשנת הבסיס, מחולק בסך כל הכנסתו בשנת הבסיס, ובתוספת סכום הוצאות השכר הנחסכות מחולק בסכום ההכנסה בשנת הבסיס; לעניין זה, "ההוצאות הקשורות למכירות בשנת הבסיס" – סך כל ההוצאות הקשורות למכירת שירותים או מוצרים המסופקים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה שהוצאו בשנת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנת הבסיס ומוכפל ב-12;

(3) לגבי ניזוק שבשנת המס 2022 או 2023 או בשתייהן הוא עוסק פטור כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – סך כל התשומות שהיה מדווח לרשות המסים בישראל בשל שנת הבסיס, למעט תשומות ציוד כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, והכול אילולא היה עוסק פטור כאמור, מחולק בסכום הכנסתו בשנת הבסיס ומוכפל ב-0.85;

(4) לגבי ניזוק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי הוראות סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף – סך כל התשומות שהיה מדווח לרשות המסים בישראל בשל ~~השנה הקודמת~~ שנת הבסיס, למעט תשומות ציוד כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, והכול אילולא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר, מחולק בסכום הכנסתו ~~בשנה הקודמת~~ בשנת הבסיס ומוכפל ב-0.85, ובתוספת סכום הוצאות השכר הנחסכות מחולק במחזור העסקאות של הניזוק בתקופה האמורה;

"תקופת הבסיס" - התקופה המקבילה בשנת 2022 לתקופת הזכאות;

"תקופת הזכאות" – כל אחת מאלה לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדוווח על בסיס מזומן, המדוווח בשיטה חד-חודשית, עוסק פטור ומוסד ציבורי זכאי – התקופה שמיום ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023) עד יום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023);

(2) לעניין ניזוק שאינו עוסק המדוווח על בסיס מזומן, המדוווח בשיטה דו-חודשית – התקופה שמיום ט"ו באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2023) עד יום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023);

(3) לעניין ניזוק המדוווח על בסיס מזומן, המדוווח בשיטה חד חודשית, עוסק פטור ומוסד ציבורי זכאי – התקופה שמיום י"ז בחשוון התשפ"ד (1 בנובמבר [התשפ"ד-2023](#)) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023);

(4) לעניין ניזוק המדוווח על בסיס מזומן, המדוווח בשיטה דו-חודשית – התקופה שמיום י"ז בחשוון התשפ"ד (1 בנובמבר [התשפ"ד-2023](#)) עד יום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023);

"תשומות שוטפות" – סך כל התשומות, שנוכה בשלהן מס תשומות בהתאם לחוק מס ערך מוסף, כפי שדווח לרשות המסים בישראל באמצעות דוח תקופתי לפי סעיף 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, לפי העניין, לרבות תשומות החייבות בשיעור מס ערך מוסף אפס, ולרבות הוצאות שדווחו בדוח לפי סעיף 131 לפקודה שאינן תשומות, ובלבד שאם העוסק פתח את עסקו לפני יום ט"ו באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2023), הדוח כאמור הוגש עד יום כ"א בתשרי התשפ"ד (6 באוקטובר 2023), ולמעט אלה:

(1) תשומות של עוסק בשל רכישת טובין או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו, זולת אם אישר המנהל, לבקשת העוסק, כי מתקיימים לגבי התשומה אותם מאפיינים המתקיימים לגבי תשומה כאמור בשל רכישה או קבלת שירות בידי העוסק מאדם שאינו קרובו;

(2) תשומות ציוד כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף שנרכש לצורכי העסק.

"תשומות שוטפות ~~בשנה הקודמת בשנת הבסיס~~" – סך כל התשומות השוטפות כפי שדווח לרשות המסים בישראל ~~בשנה הקודמת בשנת הבסיס~~, מחולק במספר חודשי הפעילות ~~בשנה הקודמת בשנת הבסיס~~ ומוכפל ב-12;

(3) מסלול חקלאות, ובלבד שהנזק אירע לגידולים חקלאיים באזור הכולל את היישובים האזוריים המפורטים בתוספת השלישית – ושהניזוק שילם את שכר העבודה היומי לעובדו בעד יום היעדרות בשל המצב הביטחוני; לעניין זה –

"יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" – כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה "שווי של נזק עקיף";

"שכר העבודה היומי" – כהגדרתו בפסקה (4) להגדרה "שווי של נזק עקיף", כנוסחה ערב תחילתן של תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף)(חרבות ברזל) (הוראת שעה), התשפ"ד-2023; ואולם, לעניין זה יקראו את ההגדרה "השכר המרבי" שבפסקה (4) האמורה כאילו במקום "25" בא "22";

"מסלול חקלאות" – ~~הנזק הממשי, והכול לא יותר מ-3,000,000 שקלים חדשים. אחד מאלה, והכל לא יותר מ-3,000,000 שקלים חדשים:~~

(1) לגבי ניזוק חקלאי שיש לו נזק לגידולים חקלאיים באזור המיוחד - סכום של 12,844 שקלים חדשים מוכפל במספר העובדים של הניזוק המועסקים בשטחים האמורים;

(2) לגבי ניזוק חקלאי שיש לו נזק לגידולים חקלאיים באזור הכולל את היישובים והאזורים המפורטים בתוספת השלישית - הסכום כאמור בפסקה (1) או הנזק הממשי, לפי בחירתו של הניזוק;

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד 7) באוקטובר 2023) עד יום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023);"

(ב) בהגדרה "ניזוק", בסופה נאמר "ולעניין ההגדרה "שווי של נזק עקיף", למעט מי שעסקו אינו מצוי באזור המיוחד, ואולם לעניין פסקה (1) בהגדרה האמורה – לרבות מי שעסקו אינו מצוי באזור המיוחד ובלבד שהתקיים בעובדו שנעדר התנאי האמור בפסקה (2) או (3) בהגדרה "יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" או שהוא מתגורר באזור שבין 0 ל-7 קילומטרים מגדר המערכת המקיפה את רצועת עזה ביישוב אשר פונה לפי החלטות הממשלה בתקופה הקובעת, ולרבות מי שהוא עובד עצמאי שעסקו אינו מצוי באזור המיוחד לעניין פיצוי לפי פסקה (4) להגדרה "מסלול שכר עבודה";"

(2) בתקנה 2(א), במקום "שנקבע בתוספת" נאמר "שנקבע בתוספת הראשונה".

(2)(3) בתקנה 4, אחרי "החלטה אחרת" נאמר "לעניין זה, "מס" – סכום אשר רואים אותו כחוב מס לפי חוק קיזוז מסים, התש"ס-1980";

(3)(4) במקום תקנה 5 נאמר:

"תביעה לקבלת 5. (א) תביעה לפי תקנות אלה תוגש באופן מקוון, ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים לפי תקנות אלה ולשם תשלום הפיצויים לפיהן.

(ב) עוסק המבקש פיצויים לפי תקנות אלה יגיש למנהל תביעה לפיצויים כאמור החל מה-16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הנוגעת לעניין ועד תום 90-ארבעה חודשים ימים מהמועד האמור; אם מתקיימות נסיבות שבשלהן לא ניתן להגיש את התביעה באופן מקוון החל במועד האמור, יודיע על כך המנהל מראש, ויידחה המועד להגשת התביעה לתקופה של 15 ימים או עד שיודיע המנהל שנסתיימו הנסיבות האמורות, לפי המוקדם; הודעת המנהל על דחיית המועד או על סיום הנסיבות כאמור, לפי העניין, תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של רשות המסים.

(ג) המנהל רשאי להאריך את התקופה המרבית להגשת תביעה כאמור בתקנת משנה (ב), בתקופה נוספת, אחת או יותר, לעוסק מסוים, אם מצא כי ישנה סיבה מספקת לכך, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים".

(4)(5) במקום תקנה 8 נאמר:

"קביעת הזכאות 8 לפיצויים, תשלום הפיצויים ותשלום המקדמות
(א) לעניין קביעת הזכאות לפיצויים, תשלום הפיצויים ותשלום המקדמות לפי תקנות אלה יחולו הוראות סעיפים 38 ו-38ח לחוק, כנוסחם בסעיף 1(2) לחוק הסיוע הכלכלי, בשינויים המחויבים."⁴

(ב) דחה המנהל את התביעה או דחה את אופן החישוב של הפיצוי על ידי הניזוק לפי המסלול שבחר – ינמק המנהל את החלטתו בכתב."

(5)(6) במקום תקנה 11 נאמר:

(א) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל בנוגע לפיצויים הניתנים לפי תקנות אלה, רשאי להגיש השגה למנהל, בתוך 45-60 ימים מיום קבלת ההחלטה; החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך 8 חודשים; ביקש המנהל מהניזוק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים; לא נתן המנהל את החלטתו במהלך התקופה האמורה, לרבות תקופה שהוארכה, יראו את התביעה כאילו התקבלה.

(ב) ביקש המנהל מהעוסק פרטים נוספים כאמור בתקנת משנה (א), לא יובא במניין התקופה למתן החלטה כאמור באותה תקנת משנה, פרק הזמן שבו העוסק לא מסר למנהל את הפרטים כאמור.

(ג) השגה תוגש בטופס מקוון שיקבע המנהל ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת טענותיו של מבקש הפיצויים ועמידתו בתנאי הזכאות לפיצויים.

(ד) המנהל רשאי לדון בהשגה ולהכריע בה על פי טענות וראיות שיוגשו בכתב.

(ה) הרואה עצמו מקופח עקב החלטת המנהל רשאי תוך 45-60 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה לערור עליה לפני ועדת ערר.”

~~(7)~~ (7) בתוספת-

(א) במקום הכותרת, נאמר ”תוספת ראשונה”;

(ב) בפרט 2, במקום ”משווי הנזק” נאמר ”משווי של נזק עקיף”;

~~(8)~~ (8) אחרי התוספת הראשונה נאמר:

”תוספת שנייה

(תקנה 1 – הגדרת "אזור מיוחד")

שדרות
אבשלום
אוהד
בארי
בני נצרים
דקל
חולית
יבול
ישע
יתד
כיסופים
כרם שלום
מבטחים
מגן
נווה
ניר יצחק
ניר עוז
נירים
סופה
עין הבשור
עין השלושה
עמיעוז
פרי גן
צוחר
רעים
שדי אברהם
שדה ניצן
שלומית
תלמי אליהו
תלמי יוסף
גברעם
זיקים
יד מרדכי
כרמיה
נתיב העשרה
זמרת
כפר מימון
סעד
עלומים
שובה
שוקדה

תושיה
תקומה
אור הנר
איבים
ארז
גבים
יכיני
כפר עזה
מפלסים
נחל עוז
ניר עם
אופקים
נתיבות
אורים
גבולות
צאלים
ברוש
תאשור
תדהר
אשבול
בטחה
גילת
מבועים
מסלול
ניר משה
ניר עקיבא
פדויים
פטיש
פעמי תש"ז
קלחים
רנן
שבי דרום
שדה צבי
תלמי ביל"ו
תפרח
בית הגדי
גבעולים
זרועה
יושיביה
מעגלים
מלילות

שיבולים
שרשרת
ברור חיל
דורות
רוחמה
באר שבע
חורה
להבים
לקיה
מיתר
נאות חובב
עומר
רהט
שגב שלום
תל שבע
אום בטין
אל-סייד
תראבין א-צאנע
בית קמה
גבעות בר
דבירה
חצרים
להב
כרמים
משמר הנגב
נבטים
שובל
אשכולות
סנסנה
אשקלון
באר גנים
בית שקמה
ברכיה
בת הדר
גיא
הודיה
חלץ
כוכב מיכאל
כפר סילבר
מבקיעים
משען

ניצן א'
ניצן ב'
ניצנים
ניר ישראל
תלמי יפה
אשדוד
בני עיי"ש
גדרה
גן יבנה
יבנה
קריית גת
קריית מלאכי
אביגדור
אורות
אחוה
אמונים
באר טוביה
ביצרון
בית עזרא
גבעתי
חצב
חצור
יינון
כנות
כפר אחים
כפר ורבורג
נווה מבטח
ניר בנים
עזר
עזריקם
ערוגות
שדה עוזיהו
שתולים
תימורים
תלמי יחיאל
בית אלעזרי
בניה
גבעת ברנר
קדרון
גן הדרום
כפר אביב

כפר מרדכי
מישר
משגב דב
עשרת
שדמה
כפר הנגיד
פלמחים
בית גמליאל
בן זכאי
בני דרום
ניר גלים
צופיה
קבוצת יבנה
בית חלקיה
בני ראם
גני טל
חפץ חיים
יד בנימין
אלעזי
גת
ורדון
כפר הרי"ף
נגבה
נחלה
סגולה
קדמה
רבדים
שדה יואב
אחוזם
זוהר
יד נתן
לכיש
מנוחה
נהורה
נוגה
ניר ח"ן
עוצם
שדה דוד
שדה משה
שחר
תלמים

אבן שמואל
איתן
אלומה
זבדיאל
זרחיה
מרכז שפירא
משואות יצחק
נועם
עוזה
עין צורים
קוממיות
רוחה
שלווה
שפיר

חוות השקמים

תעשיות ספירים

אזור התעשייה מבקיעים

חוות יזרעם

כרמית

אשל הנשיא

עד הלום

כרם יבנה

תוספת שלישית

(תקנה 1 – פסקה (3) להגדרת "שווי של נזק עקיף")

שדרות
אבשלום
אוהד
בארי
בני נצרים
דקל
חולית
יבול
ישע
יתד
כיסופים
כרם שלום
מבטחים
מגן
נווה
ניר יצחק
ניר עוז
נירים
סופה
עין הבשור
עין השלושה
עמיעוז
פרי גן
צוחר
רעים
שדי אברהם
שדה ניצן
שלומית
תלמי אליהו
תלמי יוסף
גברעם
זיקים
יד מרדכי
כרמיה
נתיב העשרה
זמרת
כפר מימון
סעד
עלומים
שובה
שוקדה

תושיה
תקומה
אור הנר
איבים
ארז
גבים
יכיני
כפר עזה
מפלסים
נחל עוז
ניר עם
אופקים
נתיבות
אורים
גבולות
צאלים
ברוש
תאשור
תדהר
אשבול
בטחה
גילת
מבועים
מסלול
ניר משה
ניר עקיבא
פדויים
פטיש
פעמי תש"ז
קלחים
רנן
שבי דרום
שדה צבי
תלמי ביל"ו
תפרח
בית הגדי
גבעולים
זרועה
יושיביה
מעגלים
מלילות

שיבולים
שרשרת
ברור חיל
דורות
רוחמה
אשקלון
באר גנים
בית שקמה
ברכיה
בת הדר
גיא
הודיה
חלץ
כוכב מיכאל
כפר סילבר
מבקיעים
משען
ניצן א'
ניצן ב'
ניצנים
ניר ישראל
תלמי יפה
חוות השקמים
תעשיות ספירים
אזור תעשייה מבקיעים
חוות יזרעם

תוספת רביעית

(תקנה 1 – הגדרת "אזור מיוחד")

אביבים
אבירים
אבן מנחם
אדמית
אילון
אלקוש
בית הלל
בן עמי
בצת
ברעם
גייש (גוש חלב)
גונן
גורן
געתון
גרנות הגליל
גשר הזיו
דובב
דישון
דלתון
דן
דפנה
הגושרים
הילה
זרעית
חוסן
חורפיש
חניתה
יובל
יחיעם
יערה
יפתח
יראון
כברי
כפר בלום
כפר גלעדי
כפר ורדים
כפר סאלד
כרם בן זמרה
להבות הבשן
לימן
מטולה

מלכיה
מנות
מנרה
מעונה
מעיליא
מעין ברוך
מעלות תרשיחא
מצובה
מרגליות
מרכז כ"ח
משגב עם
מתת
נאות מרדכי
נהריה
נווה זיו
נטועה
סאסא
סער
עיגיר
עבדון
עברון
עין יעקב
עלמה
עמיר
ערב אל ערמאשה
פסוטה
פקיעין
פקיעין החדשה
צבעון
צוראל
קרית שמונה
ראש הנקרה
ריחאנייה
רמות נפתלי
שאר ישוב
שדה נחמיה
שומרה
שלומי
שמיר
שניר
שתולה

נווה אטיב
אלוני הבשן
רמת מגשימים
חספין
נוב
אבני איתן
אליעד
מיצר
מבוא חמה
קשת
יונתן
נטור
גשור
בני יהודה
גבעת יואב
נאות גולן
אפיק
כפר חרוב
קדמת צבי
קצרין
אניעם
חד נס
כנף
מעלה גמלא
רמות
נמרוד
אלרום
מרום גולן
עין זיוון
מגדל שמס
מסעדה
בוקעתה
עין קיניה
שעל

אודם
אורטל
רמת טראמפ
קלע אלון
שבי ציון

סייג לתחולה 2. (א) תקנות אלה לא יחולו על ניזוק שהוא אחד מאלה:

(1) המדינה;

(2) גוף מתוקצב או תאגיד בריאות כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁹;

(3) קופת חולים;

(4) מוסד ציבורי, כהגדרתו בסעיף 9(2)(ב) לפקודה, למעט אם הוא מוסד ציבורי זכאי;

(5) ניזוק שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו, לפני תחילת התקופה הקובעת;

(6) ניזוק שעסקו לא היה פעיל לפני יום ט"ו בתשרי התשפ"ד (30 בספטמבר 2023); לעניין זה, יראו ניזוק כמי שעסקו לא היה פעיל אם הוא לא הגיש לרשות המסים בישראל שניים מתוך שלושת הדוחות האחרונים שהיה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, בשל התקופה שלפני תחילת התקופה הקובעת, אלא אם כן הוכיח הניזוק, להנחת דעתו של המנהל, שעסקו היה פעיל;

(ב) פסקה (1) בהגדרה "שווי של נזק עקיף", כנוסחה בתקנה 1(1)(א) לתקנות אלה, לא תחול על ניזוק שלא הגיש לפקיד השומה דין וחשבון בטופס 102 בשל חודש אוקטובר 2023, הכול לפי תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), התשנ"ג-1993¹⁰;

(ג) פסקה (2) בהגדרה "שווי של נזק עקיף", כנוסחה בתקנה 1(1)(א) לתקנות אלה, לא תחול על ניזוק שמתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא מוסד כספי כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.
¹⁰ ק"ת התשנ"ג, עמ' 4081; התשע"ב, עמ' 656.

(2) הוא קופת גמל כהגדרתה בפקודה ;

(3) הוא קרן נאמנות כהגדרתה בסעיף 88 לפקודה ;

(4) הוא חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹¹ ;

(5) הוא קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996¹² ;

(6)(5) בשנת המס 2022 או 2023 או בשתייהן, חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף ;

(7)(6) עיסוקו בחקלאות ;

(8) עיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו, לעניין זה, "מכירת זכות במקרקעין" – כהגדרת "מכירה", לעניין זכות במקרקעין, בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹³ ;

(9)(7) מי שיותר מ-50% מהעבודות שהוא ביצע בשנת המס 2022 או 2023 היו עבודות עבודה שמשך ביצוען עולה על שנה, למעט קבלן ביצוע ;

(10)(8) הוא לא שילם את שכר העבודה היומי לעובדו בעד יום היעדרות בשל המצב הביטחוני ; לעניין זה –

"יום היעדרות בשל המצב הביטחוני" – כהגדרתו בפסקה (1) להגדרה "שווי של נזק עקיף", כנוסחה בתקנה 1(א) לתקנות אלה ;

"שכר העבודה היומי" – כהגדרתו בפסקה (4) להגדרת "שווי של נזק עקיף" בתקנות העיקריות, כנוסחה ערב תחילתן של תקנות אלה ; ואולם, לעניין זה יקראו את ההגדרה "השכר המרבי" שבפסקה (4) האמורה כאילו במקום "25" בא "22".

שמירת דינים 3. אין באמור בתקנות אלה כדי לפגוע בזכאותו של ניזוק ביישוב או באזור שהוכרז יישוב ספר ערב תחילתן של תקנות אלה, והוא רשאי לבחור בין פיצוי לפי תקנות אלה לבין פיצוי לפי התקנות העיקריות כנוסחן ערב תחילתן של תקנות אלה.

¹¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.
¹² ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.
¹³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

המשך תחולת הוראות מחוק הסיוע הכלכלי הגדרות והוראות מחוק הסיוע הכלכלי שהוחלו בתקנות אלה, ימשיכו לחול
הוראות מחוק הסיוע הכלכלי לעניין תביעות לפי תקנות אלה גם לאחר פקיעת תוקפו של החוק האמור,
כנוסחן ערב הפקיעה.

ב _____ התש _____ (ב _____ 20) _____
(חמ 206-3-1ת)

בצלאל סמוטריץ'
שר האוצר

דברי הסבר

לנוכח מתקפת הטרור הרצחני שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), הכריז שר הבטחון באותו היום על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (ראו ילקוט הפרסומים 11675 התשפ"ד, עמ' 319, 324). בהתאם לסעיף 9(א)(5) לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל והכרזה זו מוארכת מעת לעת (ראו ילקוט הפרסומים 11691 התשפ"ד, עמ' 430; ילקוט הפרסומים 11695 התשפ"ד, עמ' 458; ילקוט הפרסומים 11725 התשפ"ד, עמ' 642 וילקוט הפרסומים 11738 התשפ"ד, עמ' 728). כמו כן, הוכרו בצבא הגנה לישראל על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה.

בעקבות פעולות הלחימה המתמשכות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", נפגעה למשך תקופה ממושכת הפעילות הכלכלית הסדירה של חלק מהעסקים, וזאת בשל מגבלות והנחיות פיקוד העורף, סגירת מערכת החינוך והתגייסותם של מאות אלפים למילואים. כתוצאה מכך ישנם עסקים שחוו ירידת מחזורים במסגרת ההתמודדות עם המצב המיוחד בעורף בחודש אוקטובר 2023.

סעיף 36 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961, מקנה סמכות לשר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע שישולמו פיצויים למי שהיה לו הפסד או מניעת ריווח כתוצאה מנזק מלחמה בישוב ספר. הסעיף קובע, בין היתר, כך:

36" (א) ישולמו פיצויים בעד נזק ושר האוצר יקבע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת:

(1) את הזכאי לקבלת הפיצויים, ורשאי הוא להתנות את תשלום הפיצויים בשיקום הנזק;
(2) את שיעורי הפיצויים, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לכל סוג של נכסים, לכל סוג של ניזוקים ולכל סוג של נזקים, והכל בהתחשב עם היקף הנזק, תדירות הנזקים שפקדו את הניזוק ותדירות הנזקים שפקדו את האזור וגורמים אחרים;

(3) כללים לקביעת שווי הנזקים והגורמים שיובאו בחשבון לחישוב שווי הנזק..."

בהתאם לאמור, הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשלי"ג-1973 (להלן - **התקנות העיקריות**) הקובעות, בין היתר, שיעורי פיצוי לנזק עקיף ואת שווי הנזק שבשלו יינתן פיצוי. במסגרת זאת נכללים מנגנוני פיצוי בגין נזק עקיף ליישובים שנקבעו בתקנות כיישובי ספר (להלן - **פיצוי במסלול האדום**). מדובר, ככלל, ברשימת יישובים המצויים בסמיכות לרצועת עזה או לגבול הצפוני של ישראל, שמתעדכנת מעת לעת בהתאם לשיקולים ביטחוניים. לאחרונה, נוספו ליישובי הספר, היישובים אשקלון ומבקיעים, אשר נחשפים למידת פגיעה נרחבת בתקופת מלחמת חרבות ברזל, באופן הדומה ליישובים המוגדרים כיישובי ספר בדרום הארץ. תביעת הפיצוי במסגרת המסלול האדום אינה מוגבלת לאופן חישוב כזה או אחר, והוא ניתן ללא מגבלת סכום פיצוי מקסימלי (תקרה). עם זאת, פיצוי זה ניתן תחת מגבלות שונות לרבות דרישת הפסקת פעילות ממושכת, והמבקש נדרש להוכיח את התרחשות הנזק העקיף, היקפו והקשר הסיבתי בינו ובין אירוע הלחימה.

בשל האזור הרחב שבו התרחשו נזקים במהלך מלחמת חרבות ברזל, והיקף הנזקים שנגרמו, נחקק חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן - **חוק הסיוע הכלכלי**), בו נקבע מתווה סיוע לעסקים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות, וכן בחלק מהוצאות השכר, אשר בהתאם אליו יפוצו עוסקים בכל רחבי הארץ.

על אף שעסקים רבים במדינה נפגעו בשל המצב הביטחוני, ישנם אזורים שנפגעו מהלחימה באופן מיוחד וממושך, בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום ט"ז בחשוון התשפ"ד (31 באוקטובר 2023), שהיא תוגדר "כתקופה הקובעת" לענין תקנות אלה. בתקנות אלה מוצע לקבוע פיצוי מוגדל לניזוקים באזורים אלה, בשל נזקים שנגרמו להם בתקופה האמורה.

קביעת האזורים נעשתה בהתאם להנחיות הרלוונטיות של גופי הביטחון. בשל המצב הביטחוני, פיקוד העורף קובע הנחיות לניהול שגרת החיים במדינה, לפי מדיניות ההתגוננות סדורה. תכליתה של מדיניות ההתגוננות היא להתוות קווים מנחים לקביעת האמצעים והפעולות שיש לנקוט בהן במצבים שבהם העורף האזרחי מותקף, תוך קיום איזון בין מאמץ הצלת החיים ושמירתם לבין מאמץ קיום שגרת החירום ורציפות התפקוד. מתחילת הלחימה במסגרת מלחמת חרבות ברזל, קיים פיקוד העורף פורום מדיניות התגוננות במתכונת יומית, וזאת לצורך התאמת ההנחיות באופן דיפרנציאלי לכל אזור הנחייה באופן שיאפשר איזון בין שגרת החיים למאמץ הצלת החיים.

במסגרת קביעת מדיניות ההתגוננות לאוכלוסייה, מתחשב פיקוד העורף במספר שיקולים שונים, לרבות:

א. הערכת איום הייחוס, הכוללת את יכולות וכוונות האויב, תמונת מצב השיגורים, הנפילות, הנזק והנפגעים, אסטרטגיית האויב והערכת המודיעין;

ב. יכולות ההגנה האקטיבית וכן התוכניות ההתקפית של צה"ל;

ג. תחושת החירום, כמות ההתרעות שהופעלו בכל יישוב וכן יכולת ההתמודדות של האזרח עם מצב החירום;

ד. התנהגות האוכלוסייה, ובפרט יכולת האוכלוסייה לממש את ההנחיות הניתנות במסגרת מדיניות ההתגוננות.

בהתאם לשיקולים אלה נקבעת מדיניות ההתגוננות, ופיקוד העורף מפרסם את מפת ההתגוננות בהתאם לה. במפה מחולקת המדינה לאזורי הנחיות שונים בהם מוגדרת הפעילות המותרת בהתאם למדרג

אשר נקבע. המפה מחלקת את הישובים לארבעה מדרגים שונים, המסומנים בצבעים שונים. בישוב המסומן בירוק ניתן לבצע פעילות מלאה, בישוב המסומן בצהוב ניתן לבצע פעילות חלקית, בישוב המסומן בכתום ניתן לבצע פעילות מצומצמת ובישוב המסומן באדום פעילות הכרחית בלבד. ההבחנה בין המדרגים השונים, והגבלת הפעילות השונה בכל מדרג, מבטאת את הפערים באיומים הבטחוניים שבהם הישובים נתונים. בתורן, ההנחיות עצמן גם משפיעות על היכולת לנהל פעילות כלכלית בתוך אותם ישובים, מכיוון שמייצרות הגבלות על הפעילויות המותרות בישובים שתקפים בהם.

קביעת מדרג הפעילות של כל אזור נבחנת באופן שוטף, ומתעדכנת בהתאם למצב הלחימה והאיומים הבטחוניים המשתנים על העורף. עם זאת, ניתן לאפיין את האזורים במדינה אשר בהם הנחיות פיקוד העורף היו מחמירות יותר במהלך התקופה הקובעת (היינו: התקופה שעד יום 31 באוקטובר 2023), והגבלת הפעילות בהן הייתה לתקופה ארוכה וממושכת יותר בתקופה הקובעת ביחס לאזורים אחרים, והכל בשים לב למועד תחילת הארועים. הירידה בפעילות הכלכלית באזורים אלה, כתוצאה מהלחימה ומההגבלות הפעילות החלות עליהם, הייתה המשמעותית ביותר. אזורים אלה הינם עוטף עזה, מערב הנגב, מרכז הנגב, מערב לכיש ולכיש, כפי שאלו מוגדרים בהנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף. אזורים אלה סומנו במפה בסימון הכתום, המסמן אזורים שבהם הפעילות המותרת מצומצמת, למחצית מהתקופה הקובעת לפחות, כאשר חלקם עדיין מסומנים במועד הפצת טיוטה זו, לאחר ארבע שבועות של לחימה, בסימון הכתום.

נוסף על האמור, בצפון הארץ, במהלך חודש אוקטובר ניתנו הנחיות מיוחדות מטעם פיקוד צפון ביחס ליישובים באזור קו העימות וליישובי רמת הגולן, וזאת בנוסף על הנחיות פיקוד העורף. יישובי קו העימות הם מספר ישובים בחלק הצפוני של הגליל העליון, באזור המשתרע לאורך גבולה של ישראל עם לבנון. יישובים אלה סווגו כיישובי קו עימות, בהחלטות ממשלה, בהתאם להמלצות פיקוד הצפון בשל המצב הביטחוני. כך, בהחלטת ממשלה מס' 2127 מיום 6 באוגוסט 2000 נקבעה כי לגבי יישובי קו העימות יינתנו הנחיות על ידי פיקוד צפון.

נוסף על יישובים אלה, גם יישובי רמת הגולן נמצאים בסכנה מיוחדת בשל הקרבה לגבול ישראל מצפון. כאמור, פיקוד צפון הוציא הנחיות מיוחדות ליישובי רמת הגולן ויישובי קו העימות במהלך התקופה הקובעת, מעבר להנחיות שהוציא פיקוד העורף, אשר הגבילו את הפעילות הכלכלית ביישובי קו העימות ויישובי רמת הגולן במהלך התקופה הקובעת, בצורה משמעותית מאוד ולתקופה ממושכת. כך, בישובים אלה נקבעו במהלך התקופה הקובעת איסורים ממושכים לקיום פעילות חינוכית, איסור תנועת אוטובוסים להסעת תלמידים. במסגרת זו, הובאה בחשבון גם זמני ההתרעה.

האזורים האמורים - אזור קו העימות ורמת הגולן בצפון ועוטף עזה, מערב הנגב, מרכז הנגב, מערב לכיש ולכיש, אשר היישובים הנמצאים בהם מנויים בתוספות המוצעות, הוגדרו לעניין תקנות אלה כ"האזור המיוחד", ולגבי נזקים באזור זה, מוצע בתקנות אלה לתת פיצוי מוגדל. בהתאם לכך, מוצע לתקן את התקנות העיקריות, על מנת לקבוע מנגנון מהיר ופשוט לקבלת פיצוי בגין נזקים עקיפים שנגרמו באזור המיוחד במהלך הלחימה. זאת בדומה למה שנעשה במבצעים קודמים באזורים אשר סבלו, באופן מיוחד, מהפסקת פעילות כתוצאה מהלחימה. פיצויים לפי מסלולים אלה הינם, לרוב העסקים, נדיבים יותר מהמסלול אשר נקבע למתן פיצויים בשאר הארץ לפי חוק הסיוע הכלכלי.

וידגש, קביעת האזורים האמורים תיבחן מעת לעת בשים לב לשינויים בהנחיות ולמשתנים השונים שעמדו בבסיס השיקולים שפורטו לעיל.

יובהר כי מתווי הפיצוי המוצעים בתקנות אלה אינם גורעים מזכותו של ניזוק הזכאי לקבל את הפיצוי בהתאם לתקנות העיקריות לפי המסלול האדום (ישובים אשר הוגדרו כישובי ספר טרם תחילת תקנות אלה), חלף קבלת פיצוי לפי תקנות אלה. כמו כן, יובהר שמי שיקבל פיצוי מכוח תקנות אלה אינו יכול לקבל פיצוי לפי חוק התוכנית לסיוע כלכלי.

מתווי הפיצוי

מוצע לקבוע כי הפיצוי יינתן במתווים חלופיים המוכרים ממבצעי לחימה קודמים, "מסלול מחזוריים", "מסלול שכר עבודה" ו-"מסלול חקלאים", שעל כל אחד מהם יפורט להלן. המסלולים יינתנו באזור המיוחד, והם זהים במהותם למסלולים אשר נקבעו בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (הוראת שעה), התשפ"א-2021, לפיצוי בשל נזקים שנגרמו בתקופת מבצע "שומר החומות"; ולפיצויים שניתנו בתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף)(הוראת שעה מס' 2), התשפ"ג-2023, לפיצוי בשל נזקים שנגרמו בתקופת מבצע "מגן וחץ".

א. "מסלול מחזוריים" – מתווה לפיצוי עסקים הממוקמים באזור המיוחד בגין אובדן הרווחים המחושב בהתאם לירידה במחזור עסקאותיהם. הפיצוי מחושב על בסיס אובדן הרווח של העסק, בהתאם לירידת המחזוריים שלו בתקופת הלחימה ביחס לתקופת הבסיס, במגבלת תקרת פיצוי של 2,500,000 ₪ לעוסק.

על אף שהפעילות בחלקים רבים באזור המיוחד עדיין לא חזרה לשגרה, ומכיוון שלא ניתן לדעת באילו אזורים הגבלות הפעילות תהינה המשמעותיות ביותר בהמשך, מוצע שהפיצוי יינתן לגבי תקופת הדיווח של הניזוק לעניין מס ערך מוסף הכוללת את אוקטובר 2023 (להלן - **תקופת הזכאות**). ככל שבתקופה האמורה הייתה ירידה במחזור העסקאות של העוסק, ביחס לתקופת הבסיס, הוא יהיה זכאי לפיצוי בהתאם למסלול המחזוריים. תקופת הבסיס אותה מוצע לקבוע בברירת המחדל היא תקופת הדיווח לצרכי מס ערך מוסף בשנת 2022 המקבילה לתקופת מלחמת חרבות ברזל. כך, עוסק שמחזור העסקאות שלו בתקופת הזכאות נמוך יותר ממחזור העסקאות שלו בתקופה המקבילה בשנת המס הקודמת, יהיה זכאי לפיצוי בהתחשב בהפרש שבין המחזוריים כאמור ובהתחשב בנתונים שונים של העסק, ולפי המנגנון הקבוע בתקנות המוצעות הדומה במהותו למנגנונים אשר נקבעו בעבר.

לבסוף, וכמקובל במתווי פיצוי קודמים, כולל המתווה המוצע התאמות שונות בנוסחת הפיצוי לעסקים אשר החלו את פעילותם לאחר תחילת תקופת הבסיס, עוסקים פטורים, עוסקים המדווחים למע"מ מדי חודשיים, מוסד ציבורי ואיחוד עוסקים. כך, גם כמקובל במתווי פיצוי קודמים, המתווה מחריג ממסלול זה עוסקים שירידת המחזוריים המתקבלת מהפעלת נוסחת החישוב איננה נובעת מנזקי המלחמה. יצוין, שחלק מההגדרות המשמשות לצורך עניין זה מפנות לחוק הסיוע הכלכלי.

ב. "מסלול שכר עבודה" – מתווה לפיצוי עסקים בגין אובדן שכר עבודה המשולם לעובדים המתגוררים באזור המיוחד. מוצע לקבוע כי הפיצוי במתווה זה יעמוד על סכום קצוב של 500 ₪ ליום עבודה לכל עובד. הפיצוי יינתן בגין היעדרות עובד המועסק במוסד חינוך שנסגר על פי הנחיות פיקוד העורף או בשל איסור התקהלות וכן היעדרות עובד אשר נדרש להשגיח על ילדו בשל המצב הביטחוני, תוך מתן הקלות בעניין זה למי שמעסיק תושבים הגרים באזור שפונה על ידי החלטת הממשלה במהלך התקופה הקובעת.

ג. "מסלול חקלאים" – בשל מאפיינים שונים של ענף החקלאות, כמו גם העונתיות והתנודתיות הקיימת

בענף, חישוב לפי מסלול מחזוריים לפרק זמן של חודש או חודשיים לא יוכל לבטא את הנזק הממשי שנגרם לחקלאים, אפילו לא בקירוב, וייצור עיוות במרבית העסקים החקלאיים. בשל כך, נעשה חישוב מיוחד בחוק הסיוע הכלכלי אשר קבע מתווה מיוחד לחקלאים שניזוקו בכל רחבי המדינה. עם זאת, בתקופה הקובעת, הגידולים החקלאיים אשר נמצאים באזורים עוטף עזה, מערב הנגב ומערב לכיש, ניזוקו באופן מיוחד. אזורים אלה, סבלו באופן מיוחד ממתקפת הטרור וחדירת המחבלים ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), והנחיות פיקוד העורף הטילו הגבלות משמעותיות על הפעילות באזורים אלה עד תום התקופה הקובעת. על כן, ובדומה למה שנקבע באירועים קודמים, מוצע לקבוע מסלול נפרד לחקלאים אשר בו יוכלו לקבל פיצוי כתחליף למסלול המחזוריים. בהתחשב בתועלת אשר המדינה רואה במתן פיצוי לחקלאים הפועלים באזור זה, מוצע לאפשר לחקלאים לתבוע פיצויים בהתאם לנזק הממשי שנגרם להם מהלחימה, במסלול הדומה במהותו למסלול האדום. בשל מגבלות תקציביות למסלול זה מוצע לקבוע תקרה של 3,000,000 שקלים חדשים.

תנאי הפיצוי

מוצע לקבוע כי הפיצוי בכל המתווים יינתן אך ורק בגין נזק אשר נגרם כתוצאה מאירועי לחימה וכי תנאי הכרחי לפיצוי הוא תשלום שכר עבודה לעובד בימי הלחימה. כנהוג במתווים קודמים לפיצוי, מוצע לקבוע כי הוא לא יינתן למדינה, לגוף מתוקצב או לתאגיד בריאות כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, לרבות חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, לקופת חולים, למוסד ציבורי שאינו מוסד ציבורי זכאי ולניזוק שעסקו נסגר לפני תקופת המבצע. לצורך האחידות והפשטות, מוצע לתקן את התקנות העיקריות ולקבוע כי תביעה לפיצויים תוגש למנהל באותו האופן שבו מוגשת תביעה לפיצויים לפי חוק הסיוע, וכי תשלום הפיצויים והמקדמה יהיה באותו האופן שתשלומים אלה משולמים לפי חוק הסיוע. כמו כן, מוצע להוסיף הליך של השגה על החלטת המנהל לפני פנייה להליכים משפטיים בדומה למה שנקבע בחוק הסיוע, מכיוון שמהנסיון הנצבר הליך ההשגה מאפשר פתרון של מחלוקות ללא צורך בהוצאות משפטיות גבוהות. מאידך, מוצע להשאיר את הליך הערעור כפי שקיים בתקנות העיקריות אשר קובעות וועדת ערר אחרת מוועדת הערר שקבועה בחוק הסיוע, וזאת בכדי שלא לשנות מהמצב הקיים בעניין זה.